

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/192/2018
Identifikačné číslo spisu:	3214200033
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3214200033.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q. V., bytom K., B. XXX/X, zastúpeného JUDr. Ivanou Slávikovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Mostová 2, proti žalovanej X. B., bytom T., M. R. B. XXX/X, zastúpenej JUDr. Ingrid Zlochovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Galvaniho 12, o vypratanie nehnuteľnosti a o návrhu žalovanej o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 2/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2016 sp. zn. 5 Co 753/2015 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. apríla 2016 sp. zn. 5 Co 753/2015 potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej tiež „O.s.p.“) rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 24. júna 2015 č. k. 4 C 2/2014-361, ktorým zamietol žalobu žalobcu o uloženie povinnosti žalovanej vypratať si osobné veci z nehnuteľnosti zapísanej ako rodinný dom súpisné č. XXX, nachádzajúci sa na parcele č. 428/2, katastrálne územie T., obec T., okres Bánovce nad Bebravou, zapísaný na LV č. XXXX /výrok I. rozsudku/ a na vzájomný návrh žalovanej určil, že žalovaná, X., rod. MH., nar. X. apríla XXXX, bytom Q., T., je spoluvlastníkom rodinného domu súpisné č. XXX postaveného na pozemku parcely registra "C", parcela č. 428/2, druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 159 m² zapísaného na LV č. XXXX pre katastrálne územie T., obec T., okres Bánovce nad Bebravou v spoluvlastníckom podiele 1/2 /výrok II. rozsudku/; žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej k rukám advokátky JUDr. Ingrid Zlochovej náhradu trov konania vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku /výrok III. rozsudku/. V dôvodoch rozhodnutia sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými ako aj právnymi závermi súdu prvej inštancie (§ 219 ods. 2 O.s.p.), že na výstavbe sporného rodinného domu sa podieľali obaja účastníci konania, žalobca a žalovaná, v úmysle tento rodinný dom vybudovať pre seba. Bola preukázaná aj existencia

vzájomnej dohody o vzniku spoluvlastníckych vzťahov k budovanej stavbe, ktorú účastníci uzatvorili v presne nezistenom dni mesiaca jún 2011. K predmetným záverom súdy oboch inštancií dospeli vychádzajúc z preukázaného dlhodobého spolužitia žalobcu a žalovanej ako druh a družka, ktorí majú spoločné dieťa a ktorí mali v úmysle zaobstarať si vlastné spoločné bývanie, ďalej i z dôvodu spôsobu a okolností finančného krytia stavby. Z vykonaného dokazovania bolo ďalej preukázané, že účastníci konania sa okrem vzniku spoluvlastníctva k rodinnému domu dohodli aj na výške spoluvlastníckeho podielu, a to vo výške jednej polovice. V súvislosti s odvolacími námietkami odvolací súd uviedol, že v prípade výstavby novej stavby ide o originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva /teda nie odvodený od vlastníckeho práva právneho predchodcu/. Vlastníctvo takejto novopostavenej stavby nadobúda osoba, ktorá stavbu uskutočnila s úmyslom mať ju pre seba. Takáto osoba je stavebníkom v občianskoprávnom zmysle slova, pričom môže ísť aj o osobu, ktorá je odlišná od stavebníka v zmysle správnych predpisov, teda odlišnú od osoby, ktorá je uvedená ako stavebník v stavebnom alebo kolaudačnom rozhodnutí. Môže ísť aj osobu, ktorá je odlišná od osoby vlastníka pozemku, na ktorom sa stavba postaví. Ak bola stavba výsledkom spoločnej činnosti viacerých osôb, môžu ju tieto nadobudnúť do podielového spoluvlastníctva, pričom pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov. Táto dohoda musí byť uzavretá pred dokončením stavby, pričom nie je potrebné, aby sa v nej účastníci vopred dohodli o veľkosti spoluvlastníckych podielov. Zákon na jej uzavretie nepredpisuje žiadnu konkrétnu formu, preto môže byť dohoda urobená buď výslovne /za použitia slov/ tak, že sa slová prednesú ústne /ústna forma/, alebo zaznamenajú písomne /písomná forma/, alebo tiež iným než výslovným spôsobom /konkludentne/, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, čo chceli účastníci prejavíť /pozri § 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka/. Žalobca sa mylí, keď vo svojom odvolaní poukazuje na potrebu písomnej formy takejto dohody podľa § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď toto ustanovenie predpisuje písomnú formu pre zmluvy o prevodoch nehnuteľností. Takouto zmluvou ale dohoda o založení spoluvlastníckych vzťahov k stavbe, ktorá sa má ešte len postaviť, nepochybne nie je. Nejedná sa o prevod existujúcej nehnuteľnosti ale o dohodu o založení spoluvlastníckeho vzťahu k nehnuteľnosti, ktorá sa má ešte len vytvoriť. Rovnako sa žalobca mylí, ak sa domnieva, že takáto dohoda musí obsahovať náležitosti stanovené v § 42 ods. 2 a 3 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností. Pre platnosť takejto dohody, postačí splniť len všeobecne stanovené podmienky platnosti právnych úkonov (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka), teda takáto dohoda musí byť dostatočne určitá, zrozumiteľná a musí spĺňať podmienky slobodnej a vážnej prejavenej vôle. Pri zápise novopostavenej stavby do katastra nehnuteľností nie je dohoda o založení spoluvlastníckych vzťahov podkladom pre zápis nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností (tým je rozhodnutie o určení súpisného čísla stavby). V každom prípade platí, že pri existencii dohody účastníkov o tom, že založia podielové spoluvlastníctvo k stavbe uzavretej pred začatím stavby, vznikne účastníkom postavením stavby podielové spoluvlastníctvo k stavbe. V danom prípade existenciu dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov medzi účastníkmi k predmetnému rodinnému domu v spoluvlastníckych podieloch 1/2 preukázali svedecké výpovede X., X. a Q.. Títo svedkovia boli priamo prítomní pri uvedenej dohode a rozdiely v ich svedeckých výpovediach, na ktoré žalobca v odvolaní poukazoval, mohli byť spôsobené odstupom času viac ako troch rokov medzi predmetnou dohodou a časom výsluchu svedkov pred súdom. Okrem toho existenciu dohody účastníkov o založení spoluvlastníckych vzťahov potvrdzuje nepriamo aj správanie sa účastníkov a ostatných osôb pred a počas stavby rodinného domu, ktoré bolo preukázané výpoveďami ďalších svedkov i čestnými prehláseniami. Napokon odvolací súd uviedol, že pre rozhodnutie v predmetnej veci nebolo podstatné, či účastníci boli dohodnutí na tom, akým spôsobom, resp. na základe čoho bude žalovaná po kolaudácii stavby zapísaná ako jej spoluvlastníčka v katastri nehnuteľností. Pre vznik spoluvlastníckeho práva žalovanej k spornému rodinnému domu bola podstatná len existencia dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov medzi účastníkmi, ktorá existencia v konaní preukázaná bola. Akým spôsobom účastníci alebo jeden z nich dosiahnu zápis žalovanej ako podielovej spoluvlastníčky predmetnej nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností je vedľajšie, na platnosť dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov ani na spoluvlastnícke právo žalovanej to vplyv nemá.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej

miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Naplnenie predmetných dovolacích dôvodov žalobca vidí v tom, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, nevykonával/nehodnotil všetky predložené dôkazy, žalobcovi odňal právo vyjadriť sa k dôkazom a riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie (nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcu, a to k forme uzatvorenia dohody a vzdania sa svojho práva vopred, ďalej k námietkam preukázaniu vzniku dohody, k preukázaniu financovania nehnuteľnosti a k zabezpečeniu finančných prostriedkov, k spornosti finančných prostriedkov poskytnutých žalovanou, k dohode v súvislosti so záložnou zmluvou). Odvolací súd vo svojom rozhodnutí nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Nesprávne právne posúdenie súdov oboch inštancií vidí žalobca v tom, že sa nezaoberali presným určením výšky podielu a prípadným právom na vyrovnanie sa za získaný majetok, a to nezávisle od toho, či boli dodržané ostatné procesno-právne predpisy a vyriešené hmotno-právne otázky; táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne a právne správne a nie sú dané dôvody dovolania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí dôsledne vysporiadal s výhradami žalobcu formulovanými v odvolaní, pričom poukázal na viacero pochybení žalobcu v interpretácii viacerých ustanovení Občianskeho zákonníka. Vykonané dokazovanie viedlo k jednoznačnému záveru o existencii spoluvlastníckeho vzťahu k rodinnému domu, ktorý vznikol na základe dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov uzatvorenej medzi žalobcom a žalovanou. Z uvedeného dôvodu navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 25. októbra 2017 sp. zn. 7 Cdo 12/2017 dovolanie žalobcu odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP namietal neopodstatnene, a preto prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia nevyplyva; prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP s ohľadom na závery rozhodnutia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 neposudzoval.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom zo 17. júla 2018 sp. zn. III. ÚS 82/2018 rozhodol, že v konaní vedenom na najvyššom súde bolo porušené základné právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže najvyšší súd prípustnosť dovolania žalobcu neposudzoval z oboch uplatnených dovolacích dôvodov. Preto uvedené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň vyslovil, že s poukazom na stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLZ. ÚS 1/2018 bude povinnosťou najvyššieho súdu zaoberať sa aj dôvodom prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) v intenciách rozhodnutia ústavného súdu a viazaný jeho právnym názorom po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritorný dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať

akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V danom prípade žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej

strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

18. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

19. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní, „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval už Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“; I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), podané sťažnosti však odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

20. Žalobca vidí procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v tom, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, že nevykonával/nehodnotil všetky predložené dôkazy, žalobcovi odňal právo vyjadriť sa k dôkazom, riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie (nevysporiadal sa so všetkými námietkami žalobcu - vid' bod 2) a nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

21. Vo vzťahu k prvej dovolacej námietke, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, najvyšší súd uvádza, že podľa § 214 ods. 1 O.s.p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2

O.s.p.). Ustanovenie § 214 ods. 2 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008 a zákona č. 388/2011 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2012, umožňovalo odvolaciemu súdu v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje § 214 ods. 1 O.s.p., rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Aj v prípadoch, v ktorých odvolací súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, je povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p.).

22. V danom prípade z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že odvolací súd o odvolaní žalobcu rozhodoval bez nariadenia ústneho pojednávania, pričom sa opieral o ustanovenie § 214 O.s.p. ods. 2 O.s.p., vzhľadom k tomu, že v tomto prípade nebola splnená žiadna z podmienok podľa § 214 ods. 1 O.s.p., za ktorých ústne odvolacie pojednávanie treba nariadiť. Odvolací súd dospel k záveru, že sú dané zákonné dôvody potvrdenia odvolaním napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 1 O.s.p.), preto nemusel dokazovanie zopakovať ani doplniť (viď § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), pri svojom rozhodnutí vychádzal zo skutkových zistení na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie. Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj preto, lebo súd prvej inštancie rozhodol po nariadení pojednávania (viď § 214 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a zo spisu nevyplýva, že by išlo o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania (viď § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a že by prejednanie a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem (viď § 214 ods. 1 písm. d/ O.s.p.). V danom prípade nariadenie pojednávania nevyžadoval dôležitý verejný záujem preto, lebo nešlo o vec týkajúcu sa väčšieho okruhu osôb, týkajúcu sa územného celku, resp. sídliska a podobne. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry EŠLP nevyplýva, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonať verejne. Zo súdneho spisu je ďalej zrejmé, že pojednávanie dňa 27. apríla 2014 bolo verejné vyhlásenie rozsudku podľa § 156 ods. 3 O.s.p., na ktoré sa účastníci osobitne nepredvolávajú z dôvodu, že jeho miesto a čas sa uverejňujú na úradnej tabuli súdu, účastníci konania i verejnosť teda majú dostatočnú možnosť sa o ňom dozvedieť. Pokiaľ ide o verejné vyhlásenie rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. apríla 2014, sp. zn. 5 Co 753/2015, jeho miesto a čas, ako to vyplýva zo súdneho spisu (č. l. 490), boli zverejnené na úradnej tabuli tohto súdu dňa 21. apríla 2016, t. j. v lehote šesť dní pred jeho vyhlásením (27. apríla 2014), pričom zákon vyžaduje len päťdňovú lehotu; žalobca sa o ňom teda mohol dozvedieť riadne. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že podmienky ustanovenia § 156 ods. 3 O.s.p. boli dodržané. Vyhlásenie rozsudku je len verejné oboznámenie účastníkov a ostatných osôb s výsledkom rozhodovania, ku ktorému súd po preskúmaní veci dospel a v rámci ktorého už nie je priestor na to, aby účastníci prednášali svoje návrhy, námietky, a ani sa už nevykonáva dokazovanie, čo inými slovami znamená, že žiaden z účastníkov na verejnom vyhlasovaní rozsudku už nijakým spôsobom nemôže ovplyvniť to, ako súd v danej veci rozhodol, preto ani neprítomnosť na takomto verejnom vyhlásení nemôže byť účastníkom na ujmu. Postup odvolacieho súdu, ktorý odvolanie prejednal a vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, bol zákonný a žalobcovi neboli týmto postupom porušené procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

23. K dovolacím argumentom o nedostatočne zistenom skutkovom stave, o nevykonaní ďalšieho dokazovania najvyšší súd uvádza, že podľa právnej úpravy do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (teraz § 420 písm. f/ CSP) nezakladalo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

24. Otázku prípustnosti dovolania, prípustnosť ktorého dovolateľ vyvodzuje z nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, dovolací súd v praxi rieši často. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil

aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

25. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016 prijaté za predchádzajúcej právnej úpravy civilného konania, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

26. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval (aj s poukazom na viaceré súdne rozhodnutia v obdobných veciach) a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru, prečo nie je možné žalobe žalobcu o vypratanie spornej nehnuteľnosti vyhovieť a prečo považuje žalovanú za spoluvlastníčku predmetnej nehnuteľnosti (viď bod 1 tohto rozhodnutia). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu má odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia náležitosti v zmysle § 236 CSP a žalobca neopodstatnene namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

27. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd, viazaný právnym názorom ústavného súdu, ako aj s poukazom na uznesenie veľkého senátu NS SR z 21. marca 2019 sp. zn. 1VCdo/1/2018, v ďalšom pristúpil ku skúmaniu, či žalobca prípustnosť svojho dovolania z tohto ustanovenia vyvodzuje dôvodne.

28. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

29. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

30. Za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemožno považovať žalobcom nastolenú právnu otázku, a to, že súdy sa v konaní nezaoberali presným určením výšky podielu a prípadným právom na vyrovnanie sa za získaný majetok. Odvolací súd vychádzal z toho, že pre posúdenie vzniku podielového spoluvlastníctva k domu alebo inej stavbe postavenej spoločnou činnosťou viacerých osôb je rozhodujúca dohoda uzavretá medzi nimi o založení spoluvlastníckych vzťahov (por. R 16/1983). V danom prípade existenciu dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov medzi sporovými stranami k predmetnému rodinnému domu v spoluvlastníckych podieloch 1/2 mal preukázanú najmä výpoveďami svedkov, ktorí boli pri uvedenej dohode priamo prítomní. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolateľom nastolená právna otázka odvolacím súdom nebola posudzovaná a od jej vyriešenia rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo, keďže v tomto konaní nejde o vyporiadanie majetku, ale len o určenie, že na základe dohody o založení spoluvlastníckych vzťahov nadobudli sporové strany výstavbou spoluvlastnícke právo k novopostavenému rodinnému domu. Žalobca preto prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyvodzuje neopodstatnene.

31. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné dodať, že pokiaľ žalobca spochybňuje určenie veľkosti spoluvlastníckych podielov k novopostavenému rodinnému domu, táto otázka je otázkou skutkovou, nie právnou, nespĺňajúcou zákonnú podmienku prípustnosti dovolania uvedenú v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, ktorú nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť.

32. Dovolací súd na upresnenie poukazuje na uznesenie NS SR zo 14. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/27/2019, v ktorom sa konštatuje, že riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov v procese dokazovania. Otázkou skutkovou je pravdivosť či nepravdivosť tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

33. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal porušenie práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) i v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

34. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.